

עין משפט
גזר מצוה

יט א טוש"ע א"ח ס"י תקע"ז ע"פ:
ב ג מ"י ס"ב הוה אמת תענית הלכה ו' טוש"ע שם ע"פ:
ג:

מוסף רש"י

שייר לעמוד קודם

חיי עולם, **תורה** (שבת ^(י). באסקריא דספינתא. כנלונסות ארוס שמו"ס זה וילן הספינה (כתובות 80: ושם: באסקריא דמכותא, ופי' מכותא וילון). אמר אי איבא דשאל ל' כו'. כלומר אט"פ שהלחי בסמורה לא שכתמי תלמודי ויש צדי לתקן לו הכניימות שסדרו רבי חייל ורבי אושעא כמספחא שלהן תמנה לן סמן כמשמטי של הש"ס שסדר רבי וליכי נקט רבי חייל ורבי אושעא לפי שהן עיקר כדאמרינן בעלמא כל תמניתא דלא מיתנה בי ר' חייל ור' אושעא לא מוכחי מינה דבי מדרשא (כתובות 80:). תנא ליה. שה לפני כרייתא וז ושללו למאן לה סמן כמנה שסדר רבי (שם). שקל. חזי סגל (שם). והן ראויין לתת להם סילע. שאני מונין כפחות (שם). נותנין להם סילע. דלי דע שיקריקו המונות ויטרכו לסגל, לא הוה אמר (שם). ואם אמר אל תתנו. הרי ממה ציט ולא עשאן ויהיטם אלא בעינן זה (שם). אם מחר. כלל ציט ויחולל ונשה את החמירס יורטס אמריה ודלי דוקא שקל קאמר כדי שפול יורטס אמריהס לאומן אמריס (שם). הא מני. היכא דלמר לכו אל תמני להס אלא שקל אין טמנין להס אלא שקל. ואט"ג דקוף סוף כולו נכסי דיתרו ניטו לא היעני לכו כקוטק אלא שקל כשעת והמותר חיוו מן השקא, וליכא לאקשיוי ענה הא דלמר כפרק גערה (מכותות מה). לאו כל כמיניה שיעיף את בני ויפיל עמינו על גמור, דהסם הוא דלמר אל תקבירוהו מנכסיו ונכסי דיתרי נהכלן לא ציימינן ליה לקבורה מן הדקה כדי להעשיר את בניו, אלא הכא נכסי לאו דיתמי ניטו יי אלא לפי זואולמו (כתובות 80:). שריהור לסיפטא. המירו הארמוס והמלרופין ופתמסו (סנהדרין 87:). וקטלינהו להנך דירורא. אומן בני הכפרים (שם).

רבינו חננאל

א' ליה רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר ריחא ליתי מר יקום הכא, א' ליה תנינא לא המקום מכבר את האדם אלא אדם מכבר את מקומו, שכן מצינו בסניי שכל זמן שהשכינה עליו כתיב גם הצאן והבקר אל ידעו, נסתלקה שכינה כתיב במשך הויכל המה יעלו בהר. וכן באהל מועד כל זמן שהיה נטוי כתיב וישלחו מן המחנה כל

צדוע וכל וגו', והגללו יבא מנה בן פרס, פי', חכם בן מי שלא היה אביו חכם, אצל חכם בן חכם. בסורא הוה מותנא,

בשיבכותיה דרב לא הות, וכן דליקתא בדיוקרת, ובשיבכותיה דרב הונא לא הות. ואסיקנא דלאו בזכותיהו

כא:

יבא מנה בן פרס. כלומר מוטב שיבא גדול בן הדיוט דפרס לא

הוה אלא חלי מנה ואל יבא מנה בן מנה דהיינו רב חסדא דהיה מנה כלומר שהיה חשוב ופרס היינו יחאק אבוא דרב נחמן דלא מיקרי רב יחאק: ^(י) **אמר** ליה זוורא אייתי בהדיהו. פירוש וכי לידה הביאו עממס שהיו אוכלות כלומר אי אפשר שלא יאכלו התצואה והזרעים: **אמרן** ליה לרב יהודה **איבא מותנא** בחוריר גזר תעניתא וכו' **עד שאני** חזירי דדמו מעיייהו לבני אינשי. פירוש שצני מעיו של חזיר דומין למעים של בני אדם ויש לחוש שהיא ^(ט) על בני אדם מנאן נראה שאם יהיה דבר על עוזדי כוכצים שיש לחוש ויש להתענות דהא הכא חזינן דגזר תעניתא ^(י) מדבר שהיה בחזירין משום דדמו מעיייו לבני אדם וכל שכן דנכריס דדמו לישראל: **גבירה** לוקה. פי' זו אכן ישראל:

גורפה

הויכל המה יעלו בהר וכן מצינו באהל מועד שבמדבר שכל זמן שהוא נטוי אמרה תורה ^ג וישלחו מן המחנה כל צדוע ^ה הוגללו הפרוכת הותרו וזין והמצורעים ליכנס שם אמר ליה אי הכי ^(ב) ניקום אנא לגבי מר אמר ליה מוטב יבא מנה בן פרס אצל מנה בן מנה ואל יבא מנה בן מנה אצל מנה בן פרס בסורא הוות דברתא בשיבבותיה דרב לא הוות דברתא סברו מיניה משום זכותיה דרב דנפיש איתחוי להו בחילמא רב דנפישא זכותיה טובא הא מילתא זוטרא ליה לרב אלא משום ההוא גברא דשייל מרא וזבילא לקבורה בדיוקרת הוות דליקתא ובשיבבותיה דרב הונא לא הוות דליקתא סברו מינה בזכותא דרב הונא דנפיש איתחוי להו בחילמא האי זוטרא ליה לרב הונא אלא משום ההיא איתתא דמחממת תנורא ^(ג) ומשיילי לשיבבותיה אמרו ליה לרב יהודה אתו קמצי גזר תעניתא אמרו ליה לא קא מפסרן אמר להו זוורא אייתו בהדיהו אמרו ליה לרב יהודה איבא מותנא בחזירי גזר תעניתא נימא קסבר רב יהודה מכה משולחת ^(ד) ממין אחד משולחת מכל המינין לא ^א שאני חזירי דדמיון מעיייהו לבני אינשי אמרו ליה לשמואל איבא מותנא בי חוזאי גזר תעניתא א"ל והא מרחק אמר ליכא מעברא הכא דפסיק ליה אמרו ליה לרב נחמן ^ב איבא מותנא בארעא דישראל גזר תעניתא אמר אם גבירה לוקה שפחה לא כל שכן מעמא דגבירה ושפחה הא שפחה ושפחה לא והא אמרו ליה לשמואל איבא מותנא בי חוזאי גזר תעניתא ^ג שאני התם כיון דאיבא שיירתא דלווי ואתיא בהדיא אבא אומנא הוה אתי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא כל יומא ולאביי כל מעלי יומא דשבתא לרבא כל מעלי יומא דכיפורי הוה קא חלשא דעתיה דאביי משום דאבא אומנא אמרו ליה לא מצית למיעבד כעובדיה ^(ד) ומאי הוו עובדיה דאבא אומנא דכי הוה עביד מילתא הוה מחית גברי לחוד וגשי לחוד ואית ליה לבושא דאית ביה קרנא דהוות בזיעא כי כוסילתא כי הוות אתיא ליה איתתא הוה מלביש לה כי היכי דלא ניסתכל בה ואית ליה דוכתא ^ה דצינעא דשדי ביה פשיטי דשקיל דאית ליה שדי ביה דלית ליה ^ו לא מיכסוף כי הוה אתרמי ליה צורבא מרבנן אגרא מיניה לא שקיל ^ז ובתר דקאי יהיב ליה פשיטי ואמר ליה זיל בריא נפשך יומא חד שדר אביי זוגא דרבנן למיבדקיה אותבינהו ואכלינהו ואשקינהו ומך להו ביסתרקי בליליא לצפרא

(דניאל ה). שאביו של רב נחמן בר רב חסדא גדול מיחאק אביו של רב נחמן מדמיתקרי בר רב חסדא ואידך בר רב נחמן בר רב חסדא דרב ^(ה) נאמן דכרי ^(ה) משום זכותיה דרב הוה: הא זוטר ליה לרב. נס זה קטן הוה לפי גדולת רב: מרא. פושיי"ר בלע"ז: וציל. פלי"א בלע"ז: **לקבורה**. ומשום זכותיה דקבורה מדדו זו מדה כנגד מדה: **ומשיילא** לשכינסה. ומשאלתו לשכנותיה לאחר שהסיקתו משלה לפיכך נמדת השכר זה במדה: **קמאל**. ארצה שמכלה את התצואה: **לא קא מפסדא**. לא בעינן למיגזר תעניתא: **זוורא אייתו כהדיהו**. בממיה וכי לידה הביאו עמס שלא יפסידו את התצואה: **מעיייהו**. בני מעיין שלהן שאין להן כרס הפנימי כשאר בהמה. וסימן רע הוה: **זי חוזאי**. מקוס במלכות בצל: **גזר תעניתא**. בעירו: **הא מרחק**. ואין לחוש שמא יבא עד כאן: **אמר להו וכי מעברא פסיק להו**. וכי מעברות ושאר מחיצות מפסיקין לפני הדבר שלא יבא: **שפחה לא כל שכן**. ויש לחוש שמא ישתלח עד כאן: **הא שפחה ושפחה**. שמי עיירות של חוהה לארך כגון זי חוזאי והערעדא דאתריה דשמואל: **שיירתא**. דאולי מצי חוזאי להרעדא: **דלווי**. מתלווה ובא עמיה: ^ו **שלמא מרקיעא**. בת קול אומרת לו שלום עליך: **אבא אומנא**. מקח **דס: כי הוה עביד מילתא**. כשהיה מקח דס לבני אדם: **ורגשים לחודיהו**. לנניעותא: **דאיוס ציה קרנא**. וינטוש"א שהיה תקוע זו הקרן שהוא מקח זו ולגשים הוי מלצים לה: **ולא מכסוף**. דלאחר ^ז שהכה לא הוה ידע מאן רמי (בכסילתמיה) פשיטי להסם ומאן דלא רמי: **בריא נפשך**. תבריא ענמך: **למיבדקיה**. לבדקו במעשיי: **ומך להו כסתרקי**. קיפל תחמיתן כחשיטי אמר טפיד"ז בלע"ז לישן בן: **לצפרא**

ביום אחד או בארבעה ימים אין זה דבר דרוקרת עיר המוציאה חמש מאות רגלי הוה ויצאו ממנה שלשה מתים ביום אחד גזר רב נחמן בר רב חסדא תעניתא אמר רב נחמן בר יצחק כמאן בר"מ דאמר ^(ב) ריחק גניחותיו חייב קירב גניחותיו לא כ"ש א"ל רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר יצחק ליקום מר ליתי לגבן א"ל תנינא רבי יוסי אומר לא מקומו של אדם מכברו אלא אדם מכבר את מקומו שכן מצינו בהר סיני שכל זמן שהשכינה שרויה עליו אמרה תורה ^י גם הצאן והבקר אל ידעו אל מול ההר ההוא נסתלקה שכינה ממנו אמרה תורה ^ג במשך

הויכל המה יעלו בהר וכן מצינו באהל מועד שבמדבר שכל זמן שהוא נטוי אמרה תורה ^ג וישלחו מן המחנה כל צדוע ^ה הוגללו הפרוכת הותרו וזין והמצורעים ליכנס שם אמר ליה אי הכי ^(ב) ניקום אנא לגבי מר אמר ליה מוטב יבא מנה בן פרס אצל מנה בן מנה ואל יבא מנה בן מנה אצל מנה בן פרס בסורא הוות דברתא בשיבבותיה דרב לא הוות דברתא סברו מיניה משום זכותיה דרב דנפיש איתחוי להו בחילמא רב דנפישא זכותיה טובא הא מילתא זוטרא ליה לרב אלא משום ההוא גברא דשייל מרא וזבילא לקבורה בדיוקרת הוות דליקתא ובשיבבותיה דרב הונא לא הוות דליקתא סברו מינה בזכותא דרב הונא דנפיש איתחוי להו בחילמא האי זוטרא ליה לרב הונא אלא משום ההיא איתתא דמחממת תנורא ^(ג) ומשיילי לשיבבותיה אמרו ליה לרב יהודה אתו קמצי גזר תעניתא אמרו ליה לא קא מפסרן אמר להו זוורא אייתו בהדיהו אמרו ליה לרב יהודה איבא מותנא בחזירי גזר תעניתא נימא קסבר רב יהודה מכה משולחת ^(ד) ממין אחד משולחת מכל המינין לא ^א שאני חזירי דדמיון מעיייהו לבני אינשי אמרו ליה לשמואל איבא מותנא בי חוזאי גזר תעניתא א"ל והא מרחק אמר ליכא מעברא הכא דפסיק ליה אמרו ליה לרב נחמן ^ב איבא מותנא בארעא דישראל גזר תעניתא אמר אם גבירה לוקה שפחה לא כל שכן מעמא דגבירה ושפחה הא שפחה ושפחה לא והא אמרו ליה לשמואל איבא מותנא בי חוזאי גזר תעניתא ^ג שאני התם כיון דאיבא שיירתא דלווי ואתיא בהדיא אבא אומנא הוה אתי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא כל יומא ולאביי כל מעלי יומא דשבתא לרבא כל מעלי יומא דכיפורי הוה קא חלשא דעתיה דאביי משום דאבא אומנא אמרו ליה לא מצית למיעבד כעובדיה ^(ד) ומאי הוו עובדיה דאבא אומנא דכי הוה עביד מילתא הוה מחית גברי לחוד וגשי לחוד ואית ליה לבושא דאית ביה קרנא דהוות בזיעא כי כוסילתא כי הוות אתיא ליה איתתא הוה מלביש לה כי היכי דלא ניסתכל בה ואית ליה דוכתא ^ה דצינעא דשדי ביה פשיטי דשקיל דאית ליה שדי ביה דלית ליה ^ו לא מיכסוף כי הוה אתרמי ליה צורבא מרבנן אגרא מיניה לא שקיל ^ז ובתר דקאי יהיב ליה פשיטי ואמר ליה זיל בריא נפשך יומא חד שדר אביי זוגא דרבנן למיבדקיה אותבינהו ואכלינהו ואשקינהו ומך להו ביסתרקי בליליא לצפרא

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית

זיוס אחד אין זה דבר. דאקראי בעלמא הוה: **ה"ג עיר גדולה המוליאה אלף וחמש מאות רגלי** ^(א) **יאלו הימנה תשעה מסיס וכו'**. אלף וחמש מאות איש דהיינו פי שלשה צעיר קטנה: **כפר עכו דרוקרת נ"א דיוקרא עיר ששמה יו"ד** והיא קטנה על שם שיו"ד קטנה

באותיות: **ה"ג יאלו הימנה ג' מסיס** ^ו **בג' ימים: ריחק גניחוסוי**. בשור מועד קאי בצבא קמא כפרק כינד הרגל מועדת אי זהו חס ולי זהו מועד כל שהעידו זו ג' ימים דברי ר' יהודה ר' מאיר אומר כל שהעידו זו ג' פעמים זיוס אחד ר' יהודה סבר כתיב לו נודע כי שור נגח הוה מתמול שלשום מתמול תרי שלשום תלת הרי ג' ימים ור"מ סבר ריחק גניחותיו כשנגח בג' ימים זה אחר זה חייז קירצ גניחותיו שנגח ג' פעמים זיוס אחד לא כל שכן: **ליקום מר להכא**. לרב נחמן בר יצחק הוה ימיז בין גברי דלא חשיבי כולי האי וקאמר ליה רב נחמן בר רב חסדא ליקום מר מהתם וליתי לימיז גבאי: **פנינא**. מני אנה. שונה אני כרייתא זו רבי יוסי אומר כו': **לא מקומו של אדם מכברו**. ואם אלק ואשז שם אין המקום מכבדי: **גם האלן והבקר אל ידעו** דמשום שכינה היה הר סיני מכודז ומקודש: **אל מול ההר ההוא**. מדכתיב ההוא משמע כל זמן שהוא בגדולתו שהשכינה עליו ^(א) נסתלקה השכינה במשך היוצל וגו'. ואע"ג דהאי קרא בלוחות הראשונות כתיב לא נסתלקה שכינה עד לוחות האחרונות שניתנו זיוס הכפורים וגם כל ימות החורף שעסקו במלאכת המשכן שהתה שכינה בהר ומשם ניתנו כל המצות בקולי קולות ולפידים זיוס קבלת עשרת הדברות עד אחד ציטקן שהוקס המשכן ונסעה חוזה שכינה מן ההר וישזה לה על ^ה הכפורת ושם צאהל מועד נשית המורה כללותיה ופרטותיה ועל אותה שעה היה מתמר להס בלוחות הראשונות לעלות כדאמרינן במסכת ביצה (דף ה.) כל דבר שצמנין לריץ מנין אחר להמירו ובראש קונטרס רומי אתה מואל תשובת ^ו ידים כרך: **במשוך היוצל**. ציוס השופר כשתסתלק השכינה. דרך דהלאריך ולמשוך התקיעה בשעת סיוס: **הוגללו הפרוכת**. שהיו נגללין בשעת נסיעתן ^(א) היו נוסעין כולן ובאין זציס ומאורעיס ונכנסין בממנה: **פרס**. חלי מנה. ולשון פרוסה כמו פרס פריסת מלכותך

נאמן של רב נחמן בר רב חסדא ואידך בר רב נחמן בר רב חסדא דרב ^(ה) נאמן דכרי ^(ה) משום זכותיה דרב הוה: **הא זוטר ליה לרב**. נס זה קטן הוה לפי גדולת רב: **מרא**. פושיי"ר בלע"ז: וציל. פלי"א בלע"ז: **לקבורה**. ומשום זכותיה דקבורה מדדו זו מדה כנגד מדה: **ומשיילא** לשכינסה. ומשאלתו לשכנותיה לאחר שהסיקתו משלה לפיכך נמדת השכר זה במדה: **קמאל**. ארצה שמכלה את התצואה: **לא קא מפסדא**. לא בעינן למיגזר תעניתא: **זוורא אייתו כהדיהו**. בממיה וכי לידה הביאו עמס שלא יפסידו את התצואה: **מעיייהו**. בני מעיין שלהן שאין להן כרס הפנימי כשאר בהמה. וסימן רע הוה: **זי חוזאי**. מקוס במלכות בצל: **גזר תעניתא**. בעירו: **הא מרחק**. ואין לחוש שמא יבא עד כאן: **אמר להו וכי מעברא פסיק להו**. וכי מעברות ושאר מחיצות מפסיקין לפני הדבר שלא יבא: **שפחה לא כל שכן**. ויש לחוש שמא ישתלח עד כאן: **הא שפחה ושפחה**. שמי עיירות של חוהה לארך כגון זי חוזאי והערעדא דאתריה דשמואל: **שיירתא**. דאולי מצי חוזאי להרעדא: **דלווי**. מתלווה ובא עמיה: ^ו **שלמא מרקיעא**. בת קול אומרת לו שלום עליך: **אבא אומנא**. מקח **דס: כי הוה עביד מילתא**. כשהיה מקח דס לבני אדם: **ורגשים לחודיהו**. לנניעותא: **דאיוס ציה קרנא**. וינטוש"א שהיה תקוע זו הקרן שהוא מקח זו ולגשים הוי מלצים לה: **ולא מכסוף**. דלאחר ^ז שהכה לא הוה ידע מאן רמי (בכסילתמיה) פשיטי להסם ומאן דלא רמי: **בריא נפשך**. תבריא ענמך: **למיבדקיה**. לבדקו במעשיי: **ומך להו כסתרקי**. קיפל תחמיתן כחשיטי אמר טפיד"ז בלע"ז לישן בן: **לצפרא**

(דניאל ה). שאביו של רב נחמן בר רב חסדא גדול מיחאק אביו של רב נחמן מדמיתקרי בר רב חסדא ואידך בר רב נחמן בר רב חסדא דרב ^(ה) נאמן דכרי ^(ה) משום זכותיה דרב הוה: **הא זוטר ליה לרב**. נס זה קטן הוה לפי גדולת רב: **מרא**. פושיי"ר בלע"ז: וציל. פלי"א בלע"ז: **לקבורה**. ומשום זכותיה דקבורה מדדו זו מדה כנגד מדה: **ומשיילא** לשכינסה. ומשאלתו לשכנותיה לאחר שהסיקתו משלה לפיכך נמדת השכר זה במדה: **קמאל**. ארצה שמכלה את התצואה: **לא קא מפסדא**. לא בעינן למיגזר תעניתא: **זוורא אייתו כהדיהו**. בממיה וכי לידה הביאו עמס שלא יפסידו את התצואה: **מעיייהו**. בני מעיין שלהן שאין להן כרס הפנימי כשאר בהמה. וסימן רע הוה: **זי חוזאי**. מקוס במלכות בצל: **גזר תעניתא**. בעירו: **הא מרחק**. ואין לחוש שמא יבא עד כאן: **אמר להו וכי מעברא פסיק להו**. וכי מעברות ושאר מחיצות מפסיקין לפני הדבר שלא יבא: **שפחה לא כל שכן**. ויש לחוש שמא ישתלח עד כאן: **הא שפחה ושפחה**. שמי עיירות של חוהה לארך כגון זי חוזאי והערעדא דאתריה דשמואל: **שיירתא**. דאולי מצי חוזאי להרעדא: **דלווי**. מתלווה ובא עמיה: ^ו **שלמא מרקיעא**. בת קול אומרת לו שלום עליך: **אבא אומנא**. מקח **דס: כי הוה עביד מילתא**. כשהיה מקח דס לבני אדם: **ורגשים לחודיהו**. לנניעותא: **דאיוס ציה קרנא**. וינטוש"א שהיה תקוע זו הקרן שהוא מקח זו ולגשים הוי מלצים לה: **ולא מכסוף**. דלאחר ^ז שהכה לא הוה ידע מאן רמי (בכסילתמיה) פשיטי להסם ומאן דלא רמי: **בריא נפשך**. תבריא ענמך: **למיבדקיה**. לבדקו במעשיי: **ומך להו כסתרקי**. קיפל תחמיתן כחשיטי אמר טפיד"ז בלע"ז לישן בן: **לצפרא**

דשכיחי שיירתא. מבי חוזאי להכא גזר, אבל מא"י לבבל דלא שכיחי שיירתא אי לאו משום גבירתה לא הוה גזר. אתי ליה שלמא. מכרוי עליה שלמא מרקיעא. דאית ביה קרני. כלומר אתרא לקרני.

דשכיחי שיירתא. מבי חוזאי להכא גזר, אבל מא"י לבבל דלא שכיחי שיירתא אי לאו משום גבירתה לא הוה גזר. אתי ליה שלמא. מכרוי עליה שלמא מרקיעא. דאית ביה קרני. כלומר אתרא לקרני.

מסורת הש"ם

(א) ב"ק כד. ב"ב כח; (ב) (נמוח לה.); (ג) ס"א מאברא; (ד) ס"א הוה אחי וימיז ולא; (ה) ס"א וכי הוי חזי אינש דלא אפשר ליה הוה יידיז ליה סי; (ו) ז"ל זיוס אחד. רש"א; (ז) (שמות כא); (ח) הכפורת צאהל מועד ושם נשנית המורה לריז. רש"א, (ט) (דבית צדוק. ס"א); (י) (ד"ה שלמא אחרי ד"ה ב"ל שז"ל דהסקי, (יז) ז"ל אמר להו);

תורה אור השלם

1. ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל ירֵא בְּבֶל הָהָר, גם הצאן והבקר יֵעֲלוּ יָרֵעוּ אֶל מֶלֶךְ הָהָר הַהוּא: שמות לר ג' 2. לא תגע בו דָּךְ בִּי כִּי יִקְרָא יִקְרָא או יִרְה יִרְה: צו את בני ישראל וישלחו מן הַמִּצְפָּה כל צֹרֵעַ וְכָל זָב וְכָל טָמֵא בְּמַדְבַּר הַהוּא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל אי הכי איקום אלף ואיורל לגבי מר: (ב) שם היכא איתתא דמתממת תנורא מע"ש רמשיילא לע"ש שם לשיבבותה: (ג) שם מכה משולחת במין אחד משולחת בכל המינין: (ד) אין נותנים להם אלא שקל. שאין לו תמנין להס אלא שקל אין טמנין להס אלא שקל. ואט"ג דקוף סוף כולו נכסי דיתרו ניטו לא היעני לכו כקוטק אלא שקל כשעת והמותר חיוו מן השקא, וליכא לאקשיוי ענה הא דלמר כפרק גערה (מכותות מה). לאו כל כמיניה שיעיף את בני ויפיל עמינו על גמור, דהסם הוא דלמר אל תקבירוהו מנכסיו ונכסי דיתרי נהכלן לא ציימינן ליה לקבורה מן הדקה כדי להעשיר את בניו, אלא הכא נכסי לאו דיתמי ניטו יי אלא לפי זואולמו (כתובות 80:). שריהור לסיפטא. המירו הארמוס והמלרופין ופתמסו (סנהדרין 87:). וקטלינהו להנך דירורא. אומן בני הכפרים (שם).

לעזרי רש"י

פושיי"ר [פושיי"ר]. מערה. פלי"א [פיל"א]. יעה. וינטוש"א. כוס הקוה. טפיד"ו [טרפידין]. שטיח.

רבינו גרשום

ריחק גניחותיו. שנגח בני ימים היו מועד. קירוב גניחותיו. שנגח ג' ביום אחד. לא כ"ש. מעברי מפסקי. כלומר שיירות מצויין שעוברין במעברות מבי חוזאי להכא. כיון